Ammoniakemissie-eisen stallen OV – 2e outline

Dit document is "work in progress". Er staan nog veel zaken aangeduid met PM. Deze zaken moeten nog goed uitgezocht worden. Daarnaast betreffen dit voorstellen voor mogelijke wijzigingen in een aanpak die nog goed doordacht moeten worden en waarvan de risico's nog goed in beeld gebracht moeten worden.

Situatieschets:

Brabant moet openblijven voor economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Daar horen een sterke en veerkrachtige natuur bij en een klimaatbestendig en robuust water- en bodemsysteem. Omdat stikstof in veel gevallen hierbij een probleem is, nemen we als provincie Noord-Brabant samen met partners en ondernemers verschillende maatregelen om de stikstofuitstoot- en neerslag te verminderen. De Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS) 2.0 helpt met maatregelen om de stikstofuitstoot- en neerslag te verminderen. Eén van die maatregelen is het systeem van ammoniakemissie-eisen voor stalsystemen in de omgevingsverordening. Het huidige systeem zorgt nu niet voor stikstofreductie door stagnatie in vergunningverlening (door onzekerheid stalsystemen en aantonen additionaliteit). Hierdoor is het momenteel niet mogelijk om met het huidige systeem binnen het daarin gestelde tijdsbestek te voldoen. Dit vraagt om een "herziening" van het systeem. In deze outline zijn het doel, de uitgangspunten de inhoudelijke aanpak en het proces beschreven. In het voorjaar van 2025 is na aanleiding van het tijdbestek waaraan voldaan moet worden aan de ammoniakemissie-eisen motie M5-2025 ingediend. Naar aanleiding van deze motie is op dit moment een aanpassing van de omgevingsverordening in procedure waarmee voor melkvee, vrouwelijk jongvee en vleeskalveren (categorie HA1, HA2 en HA3) de deadline voor stalaanpassingen opschuift van 01-01- 2026 naar 01-07-2026. Die procedure loopt gewoon door. Als GS instemmen met deze outline worden de noodzakelijke wijzigingen om dit uit te voeren met een aanvullende Nota van wijzigingen aan dat dossier toegevoegd, zodat PS die kunnen betrekken bij hun besluitvorming in december 2025. Het is een forse wijziging tov het eerdere ontwerp. PS mogen juridisch gezien echter ambtshalve (forse) wijzigingen doorvoeren (en hebben dat ook vaker gedaan).
Momenteel wordt ook op diverse andere zaken beleid uitgewerkt dat directe en belangrijke raakvlakken heeft met deze herziening. Intern gaat het bijvoorbeeld om de uitwerking van een passende maatregel voor forse stikstofreductie, intrekkingsbeleid en overgangsgebiedenbeleid. Het is belangrijk om dit beleid goed op elkaar af te stemmen, met een eenduidige onderbouwing, zodat dit beleid elkaar niet tegenwerkt, maar juist kan versterken.
Extern zal ook gekeken worden naar lopende trajecten als de AMvB vergunningsvrije verduurzamingsactiviteiten (Rijk) en het Beleidskader vrijwillige passende maatregelen (IPO).

Doel:
Bewerkstelligen van stikstofreductie bij stallen, met wijzigingen in het huidige systeem maar binnen dezelfde tijdlijn (deadlines)

Uitgangspunten

- Gegarandeerde substantiële stikstofreductie op locatieniveau is noodzakelijk. Hierbij gaan we uit van geen opvulling van het vergunde ammoniakemissieplafond binnen een bepaalde afstand en op grote(re) afstand zeer beperkte opvulling.

- De huidige sturing in tijd voor de verschillende diercategorieën blijft gehandhaafd met deadlines 1 juli 2024 en 1 juli 2026 (na wijziging OV).
  Opgemerkt wordt echter dat veel ondernemers die aan de deadline van 1 juli 2024 moeten voldoen, vaak voor 1 oktober 2023 een aanvraag hebben gedaan. Voorgesteld wordt om hier zo praktisch mogelijk mee om te gaan en voor de uitvoering van deze termijn aan te sluiten bij de deadline van 1 juli 2026. Hiermee is er dan praktisch gezien qua tijd ook geen onderscheid meer tussen de verschillende diercategorieën.
  Dat pleit er voor om voor de hele sector als datum 1 juli 2026 te hanteren.
- Koplopers mogen geen nadelen ondervinden van wijziging, stilzitters mogen er geen baat bij hebben.
- We kijken nu alleen naar de veehouderijsector maar dit laat de opgave voor andere sectoren onverlet.
- We sluiten in het Brabantse systeem aan bij de essentie uit het Bouwstenendocument Landbouw. Het gaat dan om de volgende aspecten:
  - toekomstige emissiesturing met bedrijfsplafond. Uitgangspunt is om stapsgewijs van emissiesturing op dierplaatsniveau naar emissiesturing met een bedrijfs/locatie-/locatieplafond te werken.
  - een (nader vast te stellen) vast locatie-emissieplafond per 2025.
  - PM onderzoeken - reductiepercentage van 42-46% vanuit de landbouwsector.

  We passen echter maatwerk toe waar dit nodig is voor de situatie in Brabant .
- We maken onderscheid tussen locaties waar (relatief) meer ruimte is om te ondernemen en locaties waar dit niet het geval is. Mogelijk wordt ingezet op verplaatsing van bedrijven naar andere plekken die beter passen (binnen Brabant of daarbuiten)
- We stemmen deze wijzigingen af met/op ander beleid dat in ontwikkeling is, zoals het intrekkingsbeleid, de ontwikkeling van een passende maatregel voor initiatieven met forse stikstofreductie en het overgangsgebiedenbeleid.

Aanpak

Hieronder is een voorstel voor de aanpak op verschillende aspecten toegelicht.

Ammoniakemissie-eisen stallen als passende maatregel en natuurbeheermaatregel

Vanaf 2009 is de noodzaak onderkend om ammoniakemissie uit stallen te beperken vanwege de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden. De in het Convenant 'Stikstof en Natura 2000' opgenomen afspraken zijn 'omgezet' in provinciale staleisen die uiteindelijk in de Omgevingsverordening (OV) terecht zijn gekomen. In dit convenant wordt ervan uitgegaan dat er een noodzaak bestaat om maatregelen te treffen vanwege de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit komt overeen met het bepaalde in artikel 6, tweede lid, Habitatrichtlijn (Hrl) én art 2.4, derde lid, Wet natuurbescherming (Wnb) dat de grondslag vormt voor Provinciale Staten om regels te stellen (thans artikel 4.1 en 4.6 Omgevingswet (Ow)). Daarom moeten de eisen die in de OV (en haar voorlopers: de IOV, de Verordening Stikstof en Natura 2000 en Verordening natuurbescherming) worden gesteld worden aangemerkt als een 'passende maatregel'. Dat kan ook niet anders, omdat PS anders geen bevoegdheid hebben om dit soort regels op te leggen aan ondernemers. Op provinciaal niveau zijn PS en GS immers wettelijk verplicht om passende maatregelen te nemen wanneer dat vanwege de staat van instandhouding van Natura 2000-gebieden noodzakelijk is.
Dit is ook als zodanig ook eerder aan de Staten gecommuniceerd zoals bijvoorbeeld in deze statenmededeling (zie kernboodschap 4).

Op grond van de ammoniakemissie-eisen is een reductie vereist, waarbij in het huidige systeem de behaalde reductie vervolgens kan worden opgevuld tot aan het plafond van de referentiesituatie. Feitelijk gebeurt dit veelal; de maatregel van de reductie wordt bekostigd door het houden van meer dieren. Daarmee zorgen de huidige ammoniakemissie-eisen er vooral voor dat er in de deken een reductie plaatsvindt. Veehouders moeten immers dier- of fosfaatrechten kopen van derden om meer dieren te kunnen houden. Daarnaast worden elders oudere stallen gesloopt (o.a. stalderen of er wordt geen vee meer in gehouden), zodat er per saldo een verduurzaming plaatsvindt. Maar op locatieniveau hoeft er geen emissiereductie op te treden, waardoor een vergunning is vereist om met zekerheid te kunnen stellen dat er geen significante effecten op N2000-gebieden plaatsvinden (vanwege enerzijds intern salderen en anderzijds onzekerheden over de werking van systemen, c.q. de Rav/Or-systematiek).

Wanneer de ammoniakemissie-eisen zouden gelden als een beheermaatregel, als bedoeld in het begrip 'Natura 2000-activiteit' (hierna natuurbeheermaatregel), dan is geen natuurvergunning meer nodig voor de uitvoering daarvan. Beheermaatregelen zijn immers uitgezonderd van de Natura 2000-activiteit. Om daar aan te kunnen voldoen is het noodzakelijk:

1. Dat het project dan wel de activiteit daadwerkelijk bijdraagt aan het behalen van de instandhoudingsdoelen van het gebied; en
2. Dit ook het hoofddoel is van het project of de activiteit.

Hiermee wordt ook aangesloten bij jurisprudentie[1]. De rechtbank geeft in deze uitspraak aan dat er: *"bij het treffen van passende maatregelen geen 100% zekerheid hoeft te zijn over het effect van de maatregelen. Met andere woorden, als een innovatieve techniek wordt voorgeschreven als passende maatregel hoeft het college hierbij niet met 100% zekerheid het effect van deze techniek aan te tonen. Het college kan zelfs de proef op de som nemen en voor een bepaalde tijd een verplichting opleggen."*
Het is daarbij nodig dat er ten minste sprake is van een substantiële reductie van stikstofemissie (PM nog nader onderzoeken emissie/depositie) per geval met de natuur als oogmerk, wil een dergelijke activiteit kunnen kwalificeren als beheermaatregel. Daarbij wordt aannemelijk geacht dat 'opvullen' (meer dieren gaan houden ten koste van de behaalde reductie) aan banden moet worden gelegd, zodat er zekerheid is over een reductie op locatieniveau en zo de juridische houdbaarheid van het zien van de passende maatregel als een natuurbeheermaatregel wordt vergroot. De stikstofreductie wordt immers specifiek gerelateerd aan overbelaste Natura 2000-gebieden (c.q. overbelaste habitats binnen die gebieden) wanneer er gesproken wordt over een natuurbeheermaatregel, waar de ammoniakemissie-eisen in de huidige situatie met name een stikstofreductie in de deken bereikt, omdat opvullen mogelijk is.
Hekkelman Advocaten vindt het aanvullend ook te verdedigen dat geen sprake is van een natuurvergunningplicht (lees: beheermaatregel) in het geval een substantiële reductie van ammoniakemissies wordt gerealiseerd via een emissiearm huisvestingssysteem, en daar tegenover een (zeer) beperkte restemissie voor de uitbreiding van het aantal dieren/wijziging van de diersoort mogelijk wordt gemaakt. Zij geven aan dat dit mogelijk wordt geacht conform artikel 6.2 van de Hrl, omdat bij de maatregel rekening wordt gehouden met de vereisten op economisch en sociaal gebied (artikel 3.56 van het Bkl). De beperkte restemissie zou dan als onlosmakelijk onderdeel van de ammoniakemissie-eisen (de beheer-/natuurmaatregel) moeten worden beschouwd. Er is dan geen sprake van een Natura 2000-activiteit, omdat sprake is van een activiteit die direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied. Randvoorwaarde is wel dat de meerwaarde voor Natura 2000-gebieden aanwezig is. En dat de beperkte bedrijfsuitbreiding/wijziging valt binnen de eisen die de Omgevingsverordening Noord-Brabant stelt aan de ammoniakreducties.

Het beperkt opvullen van de restemissie volgt niet duidelijk uit jurisprudentie, maar kan aan de hand van bovenstaande redenering mogelijk juridisch houdbaar worden gemotiveerd.

Samenvattend biedt deze aanpak dus mogelijkheden in het omgaan met de onzekerheid in de werking van stalsystemen (100% zekerheid over de werking van stalsystemen bij vergunningverlening) en het aantonen van additionaliteit.

Deze systematiek is op dit moment nog niet eerder toegepast in Nederland. Er is geen jurisprudentie over en daarmee is er een juridisch risico. Op diverse vlakken zien we wel steeds vaker ideeën over deze toepassing. Bijv om vervolgactiviteiten mogelijk te maken bij LBV(plus)-deelnemers. Ook IPO werkt momenteel een denklijn uit.
Vraag aan GS: willen GS het risico van deze gewijzigde, nieuwe aanpak nemen?

Van harde normen naar streefwaarden
Zoals hierboven aangegeven biedt deze aanpak meer ruimte in het omgaan met emissiefactoren van stalsystemen en voer- en managementmaatregelen, omdat geen 100% zekerheid noodzakelijk wordt geacht. Hiervoor worden de huidige harde ammoniakemissie-eisen gewijzigd in streefwaarden. Deze streefwaarden dienen wel met een behoorlijke aannemelijkheid te kunnen worden gehaald. Uitgangspunt bij de streefwaarden is het principe van best beschikbare techniek (BBT). BBT wordt bepaald met hulp van beoordeling van deskundigen.
PM Uitzoeken of we kunnen werken met een "catalogus" van systemen met "behoorlijk zekere/geborgde" emissiecijfers (voor stallen/voermaatregelen/managementmaatregelen/monitoring/verantwoording)?
De wijze om te voldoen aan de streefwaarden is een keuze van de ondernemer. Mogelijkheden zijn:
- stalsystemen;
- voer/managementmaatregelen;
- minder dieren.

In deze aanpak willen we extra ruimte bieden voor biologische en extensieve bedrijven. Dit in lijn met de huidige emissie-eisen (met een uitzondering voor natuurinclusieve bedrijven). Juist in de directe omgeving van Natura2000 gebieden is het wenselijk dit type rundveebedrijven te behouden en te versterken. Dit omdat daar extensievere vormen van grondgebruik nodig zijn voor het bereiken van een goede staat van in stand houding. Dit is in overeenstemming met onze aanpak voor de overgangsgebieden.

In de passende maatregel kunnen we dit als volgt vorm geven: biologische bedrijven en extensieve bedrijven rond de Natura2000 gebieden worden uitgezonderd van het verbod op opvullen tot de vergunde emissie op locatieniveau. Vereiste is SKAL-certificering en/of een voldoende lage veebezetting. Met een lage veebezetting zorgen we ervoor dat het aantal locaties waar deze opvulling mogelijk is beperkt blijft. PM Uit te werken punten zijn dan:

- Welke veebezettingsnorm? In de huidige uitzondering hanteren we 2 gve per hectare. Als je kijkt naar grondgebondenheid in termen van alle mest kunnen aanwenden zou je uit moeten gaan van 1,5 gve per hectare; PM 5.1.2.e zoekt uit of dit in delegatiebesluit past.
- Stellen we nog verdere eisen aan de bedrijfsvoering (in de handreiking 1.000 punten BBM); 10 oktober: onderdeel is uitzondering voor biologisch/extensief, we werken nog uit hoe? Maar moet je al wel behoorlijke zekerheid over hebben.
  Nog goed kijken hoe het er nu staat.
- Tot welke afstand mag grond bij een locatie worden gerekend (in de huidige OV 15 km, is vanuit bovenstaande redenering aan de ruime kant)
- Hanteren we hiervoor 5000 meter of een andere zone?

Generiek, maar ook gebiedspecifiek per N2000-gebied

Het huidige systeem is gebaseerd op een generieke aanpak van stikstofemissies vanuit alle veehouderijstallen. Hierdoor is een substantiële stikstofreductie gegarandeerd (veel veehouderijen) en dat is belangrijk voor deze aanpak. Wanneer echter vanuit N2000-gebieden gebiedsspecifiek wordt gekeken blijkt echter dat dit generieke systeem in combinatie met een gebiedsspecifieke aanpak tot meer en efficiëntere stikstofreductie kan leiden. Immers dichterbij een N2000-gebied gelegen betekent in regel een groter effect op dat betreffende N2000-gebied.
Zoals hiervoor al aangegeven vraagt het zien van de ammoniakemissie-eisen als een natuurbeheermaatregel ook om een aanpak waarbij gekeken wordt vanuit de N2000-gebieden. Daarom wordt voorgesteld om te werken met een zone om de stikstofgevoelige N2000-gebieden, waarbij gewerkt wordt met verschillende regimes binnen en buiten die betreffende zone.
Aan de hand van simulaties is voor enkele stikstofgevoelige N2000-gebieden bekeken hoeveel veehouderijen zich binnen bepaalde afstanden bevinden van de gebieden en wat dit qua effect betekent voor deze gebieden. Hieruit kan geconcludeerd worden dat een zone van circa 250/500 meter waar over gesproken wordt in de overgangsgebieden te beperkt is. Diverse "piekbelasters" zijn bijvoorbeeld buiten die zone gelegen. Voor een gedegen gebiedsgerichte stikstofaanpak moet daarom eerder worden gedacht aan een afstand van 5000 m. PM nader onderbouwen ivm (juridische houdbaarheid)
Wanneer we spreken over een afstand van 5 km om de Brabantse stikstofgevoelige N2000-gebieden met een opgave dan valt daar conform de kernregistratie dierverblijven (KRD) ongeveer 43% van de veehouderijlocaties van Brabant in. Het betreft dan ongeveer 40% van de vergunde ammoniakemissies vanuit stallen.

Gezien het voorgaande wordt daarom voorgesteld om in deze aanpak te werken met een zone van 5000 m rond de stikstofgevoelige N2000-gebieden. Het onderstaande kaartje geeft hiervan een beeld.

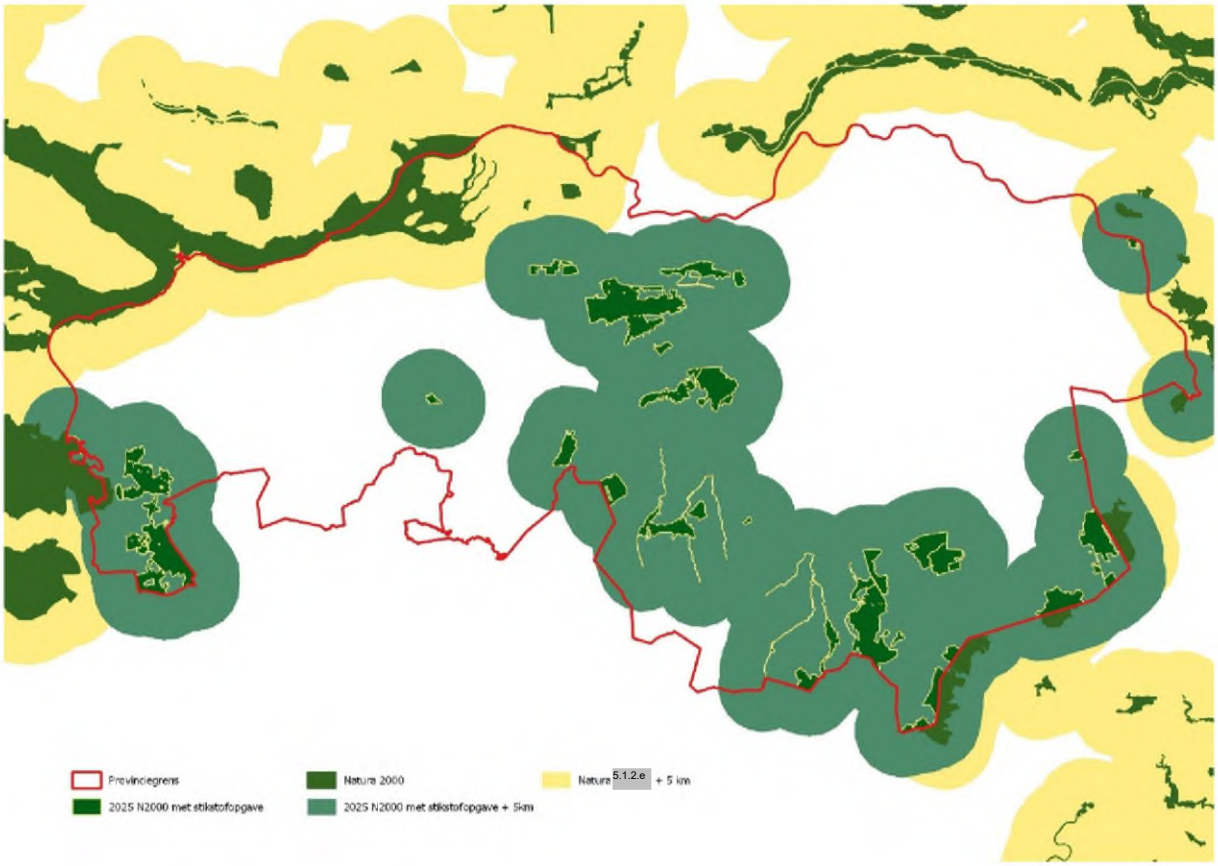

Zoals hierboven aangegeven wordt voorgesteld om te werken met een strenger regiem binnen de 5000 meter zone. Voorgesteld wordt:

- Onderscheid in mogelijkheid om ontstane stikstofreductie op te vullen (zoals bijvoorbeeld opvullen door meer dieren te plaatsen). Voorstel is om binnen de 5000 meter zone het opvullen van de ontstane stikstofreductie niet toe te staan. Buiten de 5000 meter zone kan het opvullen van de ontstane stikstofreductie slecht in beperkte mate mogelijk worden gemaakt. Voorgesteld wordt om maximaal ...% opvulling van de ontstane stikstofreductie toe te staan. Percentage aan de hand van Hekkelman?
- Onderscheid in het hanteren van een vast locatieplafond vanaf 2035 (zie onder kopje "van emissie-sturing op dierplaatsniveau naar locatie-emissieplafond").
- PM andere aspecten ?

Uit de voornoemde simulaties van de zone van 5000 meter om enkele Natura-2000 gebieden blijkt dat de situatie van de aanwezige veehouderijen en de effecten per gebied sterk varieert. Ook blijkt dat er met de voorgestelde aanpak nog altijd "piekbelasters" zijn. Dit vraagt echter om een specifieke aanpak per gebied die aansluit op deze aanpak. Hierbij gaat het nadrukkelijk om maatwerk bij individuele veehouderijen. Hierbij zou verplaatsing van bedrijven binnen de 5000 meter zone naar een locatie buiten de 5000 meter zone een optie kunnen zijn.

Van emissie-sturing op dierplaatsniveau naar locatie-emissieplafond

Deze aanpak is gericht om vanuit het huidige systeem van emissie-sturing op dierplaatsniveau in stappen toe te werken naar een locatie-emissieplafond.

Na ontvangst van de melding (zie hieronder) bepalen we aan de hand van de per 1 juli 2024/2026 aanwezige stallen en de leeftijd van de daarin aanwezige stalsystemen gecombineerd met de emissienormen (straks streefwaarden) in bijlage VI wat de op die datum toegestane emissie is (dus op basis van feitelijk aanwezige productiecapaciteit). Dat is het start locatie-emissieplafond.
Dit plafond neemt in de loop van de tijd af als meer stallen op de locatie de leeftijd van 15 respectievelijk 20 jaar bereiken. In de aanpak zullen dat de momenten van het voldoen aan de streefwaarden voor de betreffende diercategorie blijven en daarmee de investeringsmomenten voor de ondernemer.
In 2035 zetten we de dan geldende locatie-emissieplafonds om in een 'vast' locatie-emissieplafond. Deze verschilt binnen en buiten de zone van (vooralsnog) 5 km rond de N2000-gebieden:

- Buiten die zone geldt een generieke reductietaakstelling (bijvoorbeeld uitgaande van de 42% uit de Bouwstenen IPO-LTO, rekening houdend met de gerealiseerde emissiereductie door beëindiging etc).
- Binnen die zone komt een strenger plafond. Gerelateerd aan de mate de overbelasting van een N2000 gebied(op grond van de NDA's) of net als buiten de zone gebaseerd op de bouwstenen en dan uitgaande van 46%. De juridische houdbaarheid is waarschijnlijk groter als we dit plafond relateren aan de mate van overbelasting.

PM Onderzoeken. Bij berekenen van plafond rekening houden met de emissiereductie die sinds 2017/2019 is gerealiseerd via stopperregelingen, maatwerk omgevingskwaliteit, lagere bemestingsnormen (derogatie) etc. Aan de andere kant rekening houden met de situatie van een gebied (wat is er eventueel nog nodig).

PM Onderzoeken: De landelijke percentages zijn ingesteld voor de hele sector en niet als bedrijfsplafond. Voor Brabant zou het percentage best hoger kunnen liggen vanuit natuurdoelen. Ook kan dit als effect hebben dat sectoren die makkelijk veel kunnen reduceren tzt weer kunnen opvullen terwijl andere sectoren juist moeten krimpen.

PM: hoe omgaan met de (toekomstige) situatie dat het locatie-emissieplafond op basis van stalsystemen/technieken lager is dan het plafond op basis van de berekening. Mag een ondernemer dat dan opvullen?

Van vergunningplicht naar melding en maatwerkvoorschrift

Omdat er sprake is van een natuurbeheermaatregel is er geen vergunningplicht. Dat betekent dat iedereen naar believen invulling kan geven aan het voldoen aan de ammoniakemissie-eisen. Dat is zowel vanuit de wettelijke taak van de provincie om geborgde maatregelen te treffen als vanuit Toezicht en handhaving onwenselijk. De afname van emissies moet juridisch verankerd worden om als natuurbeheermaatregel te kwalificeren.

Daarom wordt een meldplicht in de Omgevingsverordening opgenomen. De ondernemer moet dan uiterlijk 4 weken voordat hij de activiteit gaat verrichten (maatregelen treft) een melding indienen waarin hij aangeeft:

- welke maatregelen worden getroffen om aan de ammoniakemissie-eisen te voldoen;
- een berekening overleggen hoe hoog de emissie na het treffen van de maatregelen zijn.

Op basis van de melding nemen GS een maatwerkbesluit waarin de maximale ammoniakemissie op bedrijfsniveau wordt vastgelegd. In het geval dat de veehouderij beschikt over een natuurvergunning is het niet mogelijk een separaat maatwerkvoorschrift vast te stellen. Het maatwerkvoorschrift moet dan als vergunningvoorschrift aan de vergunning worden gekoppeld.

Doordat de meeste bedrijven meerdere dierverblijven hebben die op verschillende momenten aangepast moeten worden (termijn van 15/20 jaar), ontstaat een in de tijd dynamisch, afnemend bedrijfsplafond dat telkens wordt vastgeklikt met een maatwerk- of vergunningvoorschrift.

Met dit systeem wordt ook voor ondernemers (voor zover mogelijk) juridische zekerheid geboden over hun referentiesituatie.
Hierbij moet opgemerkt worden dat er (nog) geen jurisprudentie is of een maatwerkvoorschrift als referentiesituatie kan dienen voor de ondernemer. Zowel Hekkelman als de landsadvocaat geven in separate adviezen aan dat zij denken dat dit juridisch standhoudt. Zekerheid daarover is er echter niet.

Economische haalbaarheid

De denklijn betekent ook een wijziging van het systeem. Waar eerder vergroting van productiecapaciteit mogelijk was in combinatie met de toepassing van reducerende huisvestingssystemen (opvulling), wordt deze mogelijkheid nu weggehaald. Enerzijds behoort het tot een normaal ondernemersrisico dat je je bedrijf moet verduurzamen. Voor bedrijven in andere sectoren is dit sinds jaar en dag usance. De (huidige en toekomstige) regeling sluit voorts aan bij een redelijke afschrijvingstermijn van de systemen.
Anderzijds worden er (soms) hoge investeringskosten gevraagd wat (afhankelijk van de situatie) onredelijk kan uitpakken voor ondernemers.

In de huidige situatie hebben ondernemers in principe de mogelijkheid om (dit stokt nu op het niet kunnen verlenen van vergunningen) de nadelige impact op de bedrijfsresultaten te dempen of te compenseren door te groeien (tot de vergunde emissie). In de hiervoor beschreven aanpak vervalt deze mogelijkheid geheel of gedeeltelijk. Gelet op wat we weten van de bedrijfseconomische structuur van de veehouderijbedrijven is er een reëel risico dat dit op een groot deel van de bedrijven leidt tot een sterk negatieve impact op het bedrijfsresultaat.
Voorgaande vergt zorgvuldig onderzoek naar de bedrijfseconomische gevolgen voor ondernemers. Is de regeling economisch uitvoerbaar en zo nee, is het nodig en mogelijk om te voorzien in

compenserende maatregelen. Uitzoekwerk gaat ook over 5.1.5 inzet ORR, relatie tot staatssteun, mogelijkheid voor extern salderen etc.
Dit aspect is zeer relevant voor het verkrijgen van draagvlak voor de hiervoor beschreven aanpak.

Kernboodschap communicatie

Nieuwe Brabantse stikstofaanpak voor veehouderijen – natuurbeheer centraal
De provincie Noord-Brabant kiest voor een fundamenteel andere benadering van de stikstofaanpak in de veehouderij. In plaats van vergunningverlening op basis van onzekerheden rond stalsystemen, schakelt de provincie over op een aanpak met stikstofreductie als natuurbeheermaatregel conform artikel 6.2 van de Habitatrichtlijn.

Deze koerswijziging sluit aan bij de Brabantse traditie van samenwerking tussen overheid, natuurorganisaties en agrarische sector. Al in 2009 werd het convenant Stikstof en Natura 2000 gesloten, waarin partijen gezamenlijk verantwoordelijkheid namen voor natuurherstel en emissiereductie. Die geest van gedeeld eigenaarschap vormt ook nu het fundament voor een aanpak die recht doet aan zowel ecologische urgentie als agrarische realiteit.

Tegelijkertijd is er sprake van een vergunningenimpasse: door de slechte staat van Natura 2000-gebieden en juridische onzekerheid over de werking van stalsystemen kunnen nauwelijks lnog vergunningsaanvragen worden behandeld. Hierdoor stagneert juist de uitvoering van initiatieven die wél bijdragen aan stikstofreductie. De provincie doorbreekt deze blokkade door stikstofreductie als natuurbeheer centraal te stellen. Hiermee wordt voor iedere veehouderij een reductiepad vastgelegd dat leidt tot verminderde uitstoot op de N2000-gebieden.

De provincie werkt aan duidelijke voorschriften die zorgen voor substantiële emissiereductie, met een strenger regime binnen 5 km van Natura 2000-gebieden. Deze aanpak biedt bovendien perspectief op een bredere omschakeling naar doelsturing op stikstof, waarin ecologische doelen leidend zijn en juridische knelpunten worden voorkomen.

Drie perspectieven op nieuwe stikstofaanpak Noord-Brabant:
Veehouders: PM
Natuur: PM
Maatschappij: PM

Proces

<u>Benodigde wijzigingen</u>
De voorgestelde aanpak vraagt om wijzigingen in de OV en bijlage VI van de OV. Het gaat dan om wijzigingen als:

- Meldplicht instellen dat verouderde dierverblijven op bedrijfsniveau/dierplaatsniveau moeten voldoen aan de ammoniakemissie-eisen in bijlage VI, op 1 juli 2026.
- Regelen dat de afname van reductie niet (binnen 5 km van stikstofgevoelig N2000-gebied) of in beperkte mate (buiten 5 km van stikstofgevoelig N2000-gebied) opnieuw ingezet mag worden voor het houden van meer dieren;
- Maatwerk- of vergunningvoorschrift: bij de melding moet de ondernemer aangeven met welke maatregelen hij aan de ammoniakemissie-eisen gaat voldoen en daarvan een berekening

overleggen. Die berekende emissie wordt als locatieplafond vastgelegd met een maatwerk- of vergunningvoorschrift.

- PM: Afkapgrens voor 2035 opnemen?
- Bijlage VI aanpassen en continu actualiseren ogv BBT en beschikbare maatregelen
    - Streefwaarden ipv emissienormen voor alle diercategorieën.
    - PM bijstelling reductiepercentages
    - Toepasbare huisvestingssystemen en andere maatregelen benoemen waarvan aannemelijk is dat de streefreductie gehaald kan worden. Actualiseren op basis van beschikbaarheid nieuwe maatregelen/systemen.
- Bij aanpassen datum voor alle sectoren naar 1 juli 2026: overgangsrecht voor situaties die een aanvraag hebben ingediend voor 1 oktober 2023 dat de ammoniakemissie-eisen 01-07-2024 blijven gelden.
  PM hoe omgaan met de ingediende aanvragen/Leges?

Het voorstel is een concept-regeling bij de statenmededeling van 23 september te voegen. Dit concept kan dan met diverse actoren worden doorgesproken.
Na de herfstvakantie wordt vervolgens een aanvullende Nota van wijzigingen aan GS voorgelegd om de wijzigingen toe te voegen aan het statenvoorstel tot wijziging van de Omgevingsverordening NB, dat op 11/12 december in PS wordt behandeld.
Juridisch gezien mogen PS ambtshalve wijzigingen doorvoeren in een eerder ter inzage gelegen ontwerp wijziging. Dat is ook al vaker gebeurd. Hoewel er geen enkele uitspraak bekend is dat dit niet zou mogen en er wel van voor de Omgevingswet diverse uitspraken zijn dat dit is toegestaan, is er altijd een risico dat als dit wordt aangevochten een rechter oordeelt dat het besluit onzorgvuldig genomen is.

<u>Planning tot half oktober 2025</u>

	Inhoud	**Bestuurlijk/politiek**	**Vertrouwelijk/openbaar/ met wie delen?**
8 september	BO: 1e outline		BO Wilma
8-9 september		Afstemmingsmoment Wilma met collegeleden	
10/11 september	Afstemmingsmoment met Wilma		
15 september	BO: 2e outline tbv GS		BO Wilma
15-18 september		Bila's met GS-leden Bila's met fracties van coalitie	GS-leden Fracties coalitie
17/18 september	Afstemmingsmoment met Wilma		
22 september	BO: 3e outline (aanvullingen om mee te nemen voor GS) Voorbereiding 26 september		BO Wilma
23 september		GS: Besluit 3e outline	
25 september	Afstemmingsmoment met Wilma – laatste voorbereiding 26 september		

26 september		Oordeelsvormende bijeenkomst PS:	Aankondiging (geen inhoud)
26 september – 5 oktober		Informeren partners (incl. BAJK (nav gesprek 12 september))	Vertrouwelijk
		Informeren fracties coalitie	Vertrouwelijk
29 september	BO: 4e outline		= Statenmededeling met uitgewerkte outline / kernboodschappen/conceptregeling
6 oktober	BO: 5e outline (eventuele aanvullingen om mee te nemen naar GS vanuit besprekingen coalitiefracties/partners)		
7 oktober		GS: besluitvorming 5e outline = statenmededeling (inclusief conceptregeling) tbv PS	
7 – 9 oktober		Informeren partners	Vertrouwelijk
		Informeren fracties coalitie	
10 oktober		PS: Statenmededeling met outline	